

مناسب‌ترین زمان مه‌ار شیمیایی علف هرز جودره در مزارع گندم

نگارش: محمد رضا جمالی

عضو هیئت علمی بخش تحقیقات گیاهپزشکی

این نشریه به شماره ۴۷۳۴۷ در تاریخ ۱۳۹۴/۴/۸ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی به ثبت رسیده است.

Designed & Produced by VAZIRAN Advertising Agency | www.vaziran.com

سازمان جهاد کشاورزی فارس

شکل ۷- پس از پایین کشیدن غلاف، گره اول جودره قابل دیدن است.

شکل ۶- پدیدار شدن گره اول جودره

شکل ۹- نمای مزرعه در مرحله‌ی مناسب سم‌پاشی

شکل ۸- پدیدار شدن گره دوم جودره

شکل ۱۰- پدیدار شدن برگ پرچم (سم‌پاشی در این مرحله بی اثر است).

جوذره یکی از علف‌های هرز رایج در مزارع گندم است که هر چند در مراحل اولیه رشد شباهت‌هایی به گندم دارد اما از نظر گیاه‌شناسی تفاوت‌های زیادی بین آن‌ها وجود دارد (جدول ۱).

جدول ۱- تفاوت‌های گندم و جوذره در مراحل اولیه رشد	
جوذره	گندم
نوک برگ اول گردتر	نوک برگ اول باریک‌تر
برگ اول پهن‌تر	برگ اول باریک‌تر
رنگ برگ روشن‌تر	رنگ برگ تیره‌تر
گوشوارک‌ها بلند و تمام دور ساقه را می‌پوشانند و بدون کرک است	گوشوارک‌ها کوتاه‌تر و در ابتدای غلاف در روی گوشوارک‌ها کرک‌های ریزی دیده می‌شود.
زبانک، غشایی، سفیدرنگ و بلندتر از گندم	زبانک، شفاف، سفیدرنگ و به طول ۲-۳ میلی‌متر

سم‌پاشی در آغاز رشد رویشی جوذره یعنی مرحله‌ی ۳ تا ۵ برگی و اوایل یا اواسط پنجه‌زنی در مهار جوذره کارساز نیست. به تعریف دیگر، سم‌پاشی در مراحل آغازین رشد رویشی جوذره بی‌نتیجه است. هر چه از اواخر پنجه‌زنی به سمت ساقه‌دهی جوذره نزدیک‌تر می‌شویم نتیجه بهتر و ملموس‌تر خواهد بود. سم‌پاشی بعد از پدیدار شدن برگ پرچم به ویژه پس از غلاف رفتن جوذره و پدیدار شدن ریشک‌ها به طور کامل بی‌فایده است (شکل ۱۰).

فاصله‌ی زمانی مناسب برای سم‌پاشی از اواخر پنجه‌زنی جوذره تا قبل از پدیدار شدن برگ پرچم می‌باشد که در مناطق دارای شرایط اقلیمی مشابه زرقان در فارس، طول این دوره نزدیک به ۴۰ روز است.

از آنجا که بین رشد تمامی بوته‌های جوذره در یک مزرعه هماهنگی کامل وجود ندارد به گونه‌ای که روی پشته‌ها و مناطقی از مزرعه که از آب و نور بیشتری بهره‌مند هستند رشد بوته‌ها سریع‌تر است، بنابراین تشخیص هر مرحله از رشد جوذره و تعیین زمان مناسب سمپاشی با بررسی چند بوته در درون مزرعه فراهم می‌شود (شکل ۹).

تاثیر علف‌کش سولفوسولفورون به صورت ایست رویشی، کوتاهی قد، کندی رشد، ضعیف شدن بوته‌ها، سنبله‌ها و دانه‌های جوذره است. در اثر مصرف علفکش، برگ‌های جوذره زرد (کلروز) شده و شرایط برای رشد گندم به ویژه پس از ساقه‌دهی فراهم می‌شود. جوذره از نظر رشد رویشی و زایشی تا حدودی جلوتر از گندم است.

باید توجه داشت که علف‌کش‌ها وقتی مفید هستند که گندم از تراکم مناسب برخوردار باشد. در جایی که مزرعه گندم تنک بوده و یا از تراکم مناسب برخوردار نباشد علف‌کش به خودی خود بدون یاری فاکتور "رقابت محصول" تاثیر چندانی ندارد.

مبارزه

یکی از رایج‌ترین روش‌های مبارزه با این علف هرز، مبارزه شیمیایی می‌باشد. در روزهای پایانی پنجه‌زنی جوذره باید آمادگی لازم برای سم‌پاشی فراهم شود (شکل ۵). در این زمان بیشترین تعداد پنجه‌ها روییده و به طور متوسط هر بوته شامل چهار تا پنج پنجه است. مهمترین مرحله‌ی سم‌پاشی بعد از پدیدار شدن گره اول تا شکل‌گیری گره دوم است (شکل ۶). در این زمان درصد چشم‌گیری از بوته‌های درون مزرعه و بیشتر بوته‌های روی مرزها و پشته‌ها دارای گره اول می‌باشند. سم‌پاشی در مرحله‌ی بعد از گره دوم تا پدیدار شدن برگ پرچم در زمانی که بوته‌ها دارای دو یا سه گره و در مواردی برگ پرچم هستند کم اثر است.